

DE LEGITIEME PORTIE

Eenakter

door

JOHAN DOBBELAAR

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE LEGITIEME PORTIE** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **JOHAN DOBBELAAR** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2015 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **8** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Rem (Rembrandt) - oudste zoon

Josephine - oudste dochter

Angeline - jongste dochter

Bas - jongste zoon

Dieuwertje - echtgenote van Rem

Arthur - echtgenoot van Josephine

Ferdinand - echtgenoot van Angeline

Elise - echtgenote van Bas

DECOR:

Een huiskamer waarin in ieder geval is terug te vinden: een karaf met drank, bijbehorende glazen, een kastje met daarin fotoalbums. Een ouderwetse (slaande) klok.

SCÈNE 1

(Angeline, Josephine, Dieuwertje, Arthur, Bas)

ANGELINE: Die vreselijke kamer. Volgens mij is het er altijd donker geweest. De velours gordijnen altijd dicht. Nooit een raam open, donker behang, donkere vloerbedekking, notenhouten meubelen en donkere dekens. Als het laken niet wit was, zou je haar niet eens zien liggen. Eén armoedig schemerlampje gaat een ongelijke strijd aan met de duisternis. In haar graf zal het niet veel donkerder zijn. Net als de lucht die er hangt, zwaar en afgestorven. Op die manier nodig je de dood gewoon uit. Misschien is dat de bedoeling. Ze is altijd bijzonder geweest en waar andere mensen nog wat langer willen leven, is zij er vast aan toe om door de dood omhelsd te worden.

JOSEPHINE: *(komt op)* Ik kan ze niet vinden, de papieren, de euthanasieverklaring.

ANGELINE: In de secretaire..

JOSEPHINE: Nee, daar heb ik al gekeken. Daar dacht ik dat het zou liggen. Ik heb al op allerlei andere plaatsen gekeken.

ANGELINE: En je weet zeker dat er zo'n verklaring is?

JOSEPHINE: We hebben hem samen in zitten vullen. We hadden zo'n model en dat hebben we naar haar eigen inzicht aangepast.

ANGELINE: En hebben jullie een afspraak gemaakt over waar ze hem zou leggen?

JOSEPHINE: Nee, ik dacht, ze laat hem in de secretaire liggen.

ANGELINE: In haar nachtkastje misschien.

JOSEPHINE: Heb ik al in gekeken.

DIEUWERTJE: *(op)* Ik ben meteen gekomen. Rem komt achteraan, die moest nog ergens zijn. Hoe is de toestand nu?

ANGELINE: Misschien moet je zelf even gaan kijken, dan zie je haar in ieder geval nog levend.

DIEUWERTJE: Ach, ik weet niet, ik ben maar van de koude kant.

JOSEPHINE: Wat maakt dat nou uit?

ANGELINE: Ik zal wel met je mee gaan. *(gaan samen af)*

ARTHUR: *(op)* Josephine, hoe is ze?

JOSEPHINE: Ik denk dat ze niet meer bij zal komen. Ze heeft al dagen niets meer gegeten, een normaal mens zou al lang dood zijn in haar toestand.

ARTHUR: Je moeder is nu eenmaal niet normaal.

JOSEPHINE: Wil je haar ook nog zien?

ARTHUR: Nee, ik heb haar vrijdag nog gezien, toen heb ik haar nog

gesproken.

JOSEPHINE: Bas kan ieder moment komen. Rem komt wat later, die moest nog iets doen.

ARTHUR: Die moet altijd nog wat doen.

BAS: (*komt op*) Ik heb me gehaast maar eerder dan dit ging niet. Ik heb een sms'je naar Elise gestuurd, ze is nog onderweg.

JOSEPHINE: Dat mensen niet direct kunnen komen als er iemand stervende is, dat is toch eigenlijk vreselijk. Waarom komt ze niet gelijk met jou binnen?

BAS: Ze moest voor haar werk vandaag ergens heen. Ze heeft wel vaker van die bezoeken aan filialen. Ik kan haar toch moeilijk thuis houden?

ARTHUR: Rem had ook nog iets. Die komt ook wat later.

BAS: En het is wel zijn eigen moeder. Elise is van de koude kant.

JOSEPHINE: Dat gedoe altijd over de koude kant, daar heb ik zo'n hekel aan. Dieuwertje zei het net ook al.

BAS: Heb je de huisarts al gebeld?

JOSEPHINE: Nee, ik kan de papieren niet vinden. De verklaring.

ARTHUR: Maar de huisarts weet er toch van?

JOSEPHINE: Die is uitgerekend deze week op vakantie en hij wordt vervangen door van Muizingen uit Oost. Ik weet niet of je die kent? Die wijkt geen millimeter af van de procedure. Als de verklaring er niet is, doet hij het niet.

ARTHUR: Dat kun je zo'n huisarts niet aanrekenen. Voor je het weet, sta je voor de rechter.

JOSEPHINE: Ik ga nog eens kijken in de logeerkamer, daar staat ook nog een bureautje. (*af*)

ARTHUR: Ik ga koffie zetten, dat zullen we wel kunnen gebruiken. (*af*)

SCÈNE 2

(Rem, Bas)

REM: *(komt op)* Bas, hoe is de toestand?

BAS: Terminaal Rem, maar dat wist je al. Ze is niet meer bij kennis. Josephine zoekt de papieren voor de euthanasie. Die zijn nergens te vinden.

REM: De vraag is natuurlijk, Bas, als moeder die verklaring niet op een voor de hand liggende plaats heeft gelegd, was ze dan wel zo zeker van haar zaak?

BAS: Ze had hem toch ingevuld, samen met Josephine?

REM: Misschien is ze later gaan twijfelen, wilde ze het toch niet, toen ze eenmaal alleen was en er over na ging denken.

BAS: Maar ze wist toch dat het onherroepelijk is? Ze kan toch geen hoop meer hebben gehad dat ze nog beter zou worden?

REM: Misschien wilde ze die paar dagen die haar mogelijk nog gegeven zijn, toch nog leven? Als de dood dicht bij komt, kun je wel eens veranderen, Bas. We willen immers allemaal blijven leven. En wie weet, misschien heeft ze straks nog een opleving.

BAS: Heb je gezien hoe ze er bij ligt?

REM: Je hoort soms de gekste verhalen. Ik houd overal rekening mee. Soms komt iemand nog bij als hij al dood verklaard is.

BAS: Dat heb ik nog nooit gehoord.

REM: Ik wel, van een Italiaanse oude dame die al in haar kist lag te wachten op de begrafenis. Dat is een prachtig verhaal. Ze bleek ineens nog te leven, de familie.....je kent dat hè, die Italianen daar met zijn allen omheen, die familie haalt oma uit de kist, lapt haar een beetje op en ze richten een feestmaal aan, met grootmoe aan het hoofd van de dis. De hele familie gelukkig, oma ook, ze eten en drinken allemaal heerlijk en het wordt een schitterende dag. Aan het eind van de rijke maaltijd laat oma een flinke boer en ze valt alsnog dood neer.

BAS: Waar haal je dat verhaal in vredesnaam vandaan?

REM: Ergens gelezen, maar stel je voor dat ze bij komt en nog een dag helder is, met ons praat en geniet omdat we er allemaal zijn. Dat zou toch kunnen? Dat zou toch veel waard zijn?

BAS: Het lijkt me sterk. Laten we nog even naar boven gaan, dan kunnen we haar nog levend zien. *(gaan af)*

SCÈNE 3

(Elise, Dieuwertje, Josephine, Angeline)

(Er is wat tijd verstreken sinds de vorige scène. Josephine en Dieuwertje komen tegelijk op)

JOSEPHINE: Ik vraag me af waar die papieren kunnen zijn. *(tegen Elise, die opkomt met papieren in de hand)* En, heb je iets gevonden, Elise?

ELISE: Geen verklaring, maar wel andere papieren.

DIEUWERTJE: Heb je in de kasten zitten neuzen?

ELISE: Ik probeer te helpen, ik probeer de euthanasieverklaring te vinden.

ANGELINE: *(komt op)* Wat zijn dat voor papieren?

ELISE: Dit is een tekening. Zo te zien door je moeder gemaakt.

JOSEPHINE: Het is vader, dat kan niet missen. De lagere stand van zijn linker oog, zijn hangsnor.

ELISE: Ik heb jullie vader nooit met een hangsnor gekend.

JOSEPHINE: Dat was vroeger, toen wij nog jong waren. Bas was nog niet geboren.

DIEUWERTJE: Hij staat er niet echt leuk op.

JOSEPHINE: Het is een donkere tekening, met meer schaduw dan licht.

ELISE: Veel schaduwen op zijn gezicht. Zwarte ogen, kraaienpoten.

JOSEPHINE: Als je niet beter wist, zou je denken dat hij op dat moment gromde, zo kijkt hij.

ANGELINE: Ja, dat zeg je nu.....hij lijkt wel een beetje op een hond op deze tekening.

ELISE: Ze heeft hem als een hond afgebeeld, als een hondenkop die ieder moment kan gaan bijten. Bas heeft wel eens verteld dat ze nog tekeningen van hem had toen hij jonger was. Waarom liggen die niet in dezelfde doos als die waarin ik deze heb gevonden? Ik ga verder zoeken. *(af)*

DIEUWERTJE: Is dat eigenlijk niet ongepast? Zomaar in andermans spullen snuffelen?

ANGELINE: Straks moeten we alles overhoop halen. Ik ga nog eens bij moeder kijken. *(af)*

JOSEPHINE: Ga mee naar de keuken, ik ruik koffie. *(gaat samen met Dieuwertje af)*

SCÈNE 4

(Ferdinand, Arthur, Rem)

(Arthur en Rem komen uit de keuken met een kop koffie in de hand)

ARTHUR: Laat die vrouwen maar, die gaan daar op hun eigen manier mee om.

FERDINAND: *(komt op)* Ze zei iets.

ARTHUR: Sprak ze? Dat is bijzonder, ik had niet meer verwacht dat ze nog bij zou komen.

FERDINAND: Ze is niet bij, ze mompelde alleen een naam. Ruud. Ken jij een Ruud?

ARTHUR: Ruud van Tellingen, da's een collega van me, maar die is vijftientig en woont in Amstelveen, die kan ze nooit bedoelen.

REM: Ruud? En wat zei ze verder?

FERDINAND: Nee, ze noemde alleen die naam. Ik weet het zeker: Ruud.

ARTHUR: Het is niet uitgesloten dat ze iets zegt dat volstrekt willekeurig is. Misschien gaan er wel gedachten over hele triviale dingen door haar hoofd nu het allemaal niet goed meer werkt. Ze is niet meer bij haar volle verstand.

REM: Ik ga naar haar toe, misschien zegt ze nog meer. *(af)*

FERDINAND: Waar kunnen we roken?

ARTHUR: In de tuin. *(gaan allebei af)*

SCÈNE 5

(Josephine, Elise)

(Elise is op. Ze neemt de karaf op om zich iets in te schenken, maar zet hem weer neer als Josephine opkomt)

JOSEPHINE: *(komt op)* Ruud van Kassel, ik weet het, Ruud van Kassel.

ELISE: Wat is daarmee?

JOSEPHINE: Ik weet één Ruud die moeder gekend heeft, Ruud van Kassel. Ze heeft ooit nog eens lessen gevolgd in een bepaalde schildertechniek, dat was bij Ruud van Kassel. Die kwam toen wel eens bij ons thuis.

ELISE: Lang geleden?

JOSEPHINE: Ik was nog een kind toen hij wel eens bij ons kwam. Er moeten foto's zijn waar hij op staat. Hij was er in die tijd ook als er verjaardagen waren en zo. Ja, Ruud van Kassel. Ik ga eens kijken of ik een foto kan vinden waar hij op staat.

ELISE: Maar zou ze nu zijn naam noemen? Zoveel jaren later?

JOSEPHINE: Veertig jaar later. Het moet zeker veertig jaar geleden zijn dat hij nog bij ons kwam. Op een gegeven moment kwam hij niet meer. Het zou me niets verbazen als in dit kastje de fotoalbums staan. *(zoekt even in het kastje en haalt er een album uit, bladert er even in)*

SCÈNE 6

(Josephine, Elise, Rem)

(terwijl ze bladert en Elise meekijkt, komt Rem binnen)

JOSEPHINE: Ik heb hem. Ruud van Kassel. Hier, op een foto, we waren gaan picknicken aan de plassen.

ELISE: Ging hij dan ook mee, als jullie gingen picknicken?

REM: Wie? Ruud van wie?

JOSEPHINE: Ruud van Kassel, weet je nog? Toen wij nog klein waren?

ELISE: Hier had je vader die hangsnor nog. Je moeder was knap. Ben jij dat, Rem? Met die verrekijker?

REM: Ja, dat ben ik, dat je me herkent.

ELISE: Ja, gemakkelijk. Ik zag het aan je ogen. Die zijn nog precies

zo.

JOSEPHINE: En dat is oma, dat is oom Freek, Diny van Pinksteren, die was er ook altijd. En dat is Ruud.

ELISE: Knappe vent.

ELISE: Waar is Bas? Ik zie jullie en Angeline, maar Bas is er niet bij.

JOSEPHINE: Die was er toen nog niet. Die moest nog geboren worden.

REM: Was moeder toen al zwanger? Ik kan het niet goed zien.

JOSEPHINE: Zou best kunnen. Ze ziet er zo gelukkig uit.

REM: Ja, toen nog wel.

JOSEPHINE: Is er geen foto bij van die dag waarop ze stáát? Dan zou je het kunnen zien.

REM: Meestal maakte zij de foto's, dus ze staat er niet zo vaak op.

ELISE: Ruud staat er wel vaak op. De camera hield van hem, zouden ze nu zeggen.

JOSEPHINE: Ja...

REM: Hier zit een losse foto, in het kaft.

ELISE: Nou moe..... Bas! Wat een mooie foto van Bas, en die heb ik nooit gezien!

JOSEPHINE: Nee, dat is Bas niet.

REM: Dat is Ruud.

ELISE: Wat gek, ik zou zweren.....

JOSEPHINE: Op zolder liggen vast nog meer foto's.

ELISE: Ik ga mee. Dieuwertje is trouwens in de keuken, Rem. (*allen af*)

SCÈNE 7

(Ferdinand, Arthur)

(Ferdinand en Arthur komen op)

FERDINAND: *(ruikt aan de drank in de karaf)* Cognac? Hou jij daarvan?

ARTHUR: Nee, en ik ben bang dat we daar straks vijftig flessen van erven.

FERDINAND: En het testament.....zou er een testament zijn?

ARTHUR: Fer, ze is nog niet dood!

FERDINAND: Dat is nog maar een kwestie van uren. Het zou best eens om een kwart miljoen kunnen gaan, Arthur. Ze haalde vaak veel geld binnen met die schilderijen. Vooral in die tijd dat ze regelmatig op de tv kwam.

ARTHUR: Ze heeft ook veel opgemaakt.

FERDINAND: Toch niet aan kleding. Ze liep altijd in soepjurken.

ARTHUR: *(lacht)* Je vergist je, dat waren jurken van Ward Millenaar. Dat is een wereldberoemde ontwerper. Nou ja, wereldberoemd in Amsterdam en Hoofddorp.

FERDINAND: Verdomme! Dus dan heeft ze een hoop geld uitgegeven aan die tenten? Aan die Demis Roussos – jurken?

ARTHUR: Ze heeft er zeker tien of vijftien en ze heeft er volgens mij nooit minder dan tweeduizend euro voor betaald. Josephine ging wel eens mee, die vond dat prachtig.

FERDINAND: Verdomme, twintig - of dertigduizend euro door onze neus geboord.....aan soepjurken!

ARTHUR: Misschien kunnen we ze nog verkopen.

FERDINAND: Ze heeft haar werken vaak zwart verkocht. “Zonder de belastingdienst er mee lastig te vallen,” lachte ze dan altijd fijntjes.

ARTHUR: Als ze veel zwart geld heeft, zal het testament niet bij de notaris zijn.

FERDINAND: Verdomd, dan moet het hier ergens liggen!

ARTHUR: Ze heeft een kluisje achter dat schilderijtje met die meisjes in een lelieveld.

FERDINAND: Waar hangt dat dan? Er hangen verdorie in iedere kamer zeventig schilderijen!

ARTHUR: Naast haar bureau. Het zal wel op slot zijn en ik zou die meiden op dit moment niet om de sleutel vragen. Daar scoor je geen punten mee, denk ik zomaar.

FERDINAND: Ik ga kijken. *(af)*

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto